

Uke 23

9. juni: Columba (Colum Cille / Kolbjørn)

Munk, misjonær, musiker (521 – 597)

Crimthain (det betyr ”rev”) ble født 7.12.521 i Donegal i det nordvestlige Irland. Han ble etter hvert kalt for Colum Cille (det betyr ”Kirkens due”), i latinsk form Columba. I Norge er han kjent som Kolban eller Kolbjørn. Han stod i filid- (”seer”) -tradisjonen av formidlere av den keltiske muntlige visdomen. Han var kunstner, politiker og teolog, og han grunnla flere klostre i Irland. Columba var av kongelig ætt både på fars- og morssiden og kunne ha blitt høykonge i Irland. Men i 561 ble han dømt for plagiat, noe som utløste en stammefeide hvor mange døde. Som bot ble han pålagt det hvite martyriet: Å reise fra sitt kjære Irland for å kristne like mange sjeler som dem som hadde mistet livet pga ham. I 563 seilte han til den vesle øya Iona i de indre Hebridene på Skottlands vestkyst. Iona har mye til felles med øya Selja i Nordfjord hvor Sunniva ble martyr 400 år senere (se 8. juli): Størrelsen, beliggenheten og historien. Begge de to små øyene ligger i dag avsides til. Men i middelalderen var de sentralt plassert midt i skipsleia. Her på Iona grunnla Columba det klosteret som har fått stor betydning for den keltiske misjonen i Nordvest Europa. Her døde han den 9. juni i 597. Samme våren kom munken Augustin til Canterbury (se 27. mai) og startet med den romerske misjonen i England. Både 597 og 664 (synode i Whitby, se 17. november) er symbolladete årstall på kirkens vei til en mer ensrettet praksis på bekostning av stedefegen keltisk kristen tro. Iona oppfattes av mange som et hellig sted hvor hinna mellom himmel og jord føles ekstra tynn. Mange konger ble i middelalderen gravlagt på Iona, også norskættede vikingkonger. Fra Iona ble Aidan sendt til Nordengland hvor han i 635 grunnla klosteret på Lindisfarne (se 31. august). Iona har dermed også hatt betydning for kristen påvirkning i Norge i århundrene før de norske kristningskongene. I 1938 ble Iona Community startet av George MacLead. Mange mener dette er en oppfyllelse av Columbas profeti over Iona.

Bønn: Det er en fryd å stå på toppen av en klippe, omfavnet av en vennlig øy, og stirre utover havet. ... Jeg vil prise deg, allmektige Gud. Din makt strekker seg over hav og land, dine engler holder vakt overalt. ... Jeg vil gjøre mitt daglige arbeid, sanke tang, fange fisk og gi mat til de fattige. ...

(”Columbas klippe” i Robert v. d. Weyer: *Keltiske bønner s.19, oversatt av Vidar Kristensen*)

Bibeltekster: Klag 3,19-33 1 Joh 4,7-12 Luk 9,51-56

Iona i mitt hjerte, Iona i min kjærighet.

I stedet for munkenes sang skal man høre kvegets rauting.

Men før verden går mot sin ende skal Iona igjen bli som det var.

(*Columbas profeti om Iona, i Harald Olsen: Frodig fromhet i vest s.113*)

Andre merkedager:

3. juni: Kevin (død 618) var eneboer og dyrevenn i Glendalough hvor han grunnla et kloster.

3. juni: Hans Adolph Brorson (20.06.1694 – 3.6.1764) var prest og salmedikter med stor betydning for norsk menighetssang. Han ble biskop i Ribe (se Ansgar og Jafdag, 3. februar).

5. juni: Bonifatius (død 754) var fra England og ble misjonær i Friesland og Germania.

6. juni: Matenjhwaze`s dåp i 1858 (se 27.1.): Den første døpte i norsk misjon i Sør Afrika.

8. juni: Vikingangrepet på Lindisfarne i 793

10. juni: Sigrid Undset (20.5.1882 – 10.6.1949) var norsk forfatterinne (”Kristin Lavransdatter”) med stor interesse for Sunniva og Selja. I 1925 konverterte hun til Den katolske kirken. Hun fikk Nobelprisen i litteratur i 1928.